

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne.

Viittaa alkuperäiseen lähteeseen:

Lauhanen, R. 2018. Lapin metsissä on tapahtunut kasvun ihme. Maaseudun Tulevaisuus 29.3.2018, 12.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

www.seamk.fi

verkkolehti.seamk.fi

Lapin metsissä on tapahtunut kasvun ihme

Lapissa oli mittavia savotoita yli 100 vuotta sitten. Puunhankinnan koneellistaminen oli jo tuolloin tarpeen. Kemiyhtiön metsäpäällikkö Hugo Sandberg eli Iso-Samperi hankki Amerikasta telalustaiset veturit savotoille.

Kaksi 16 tonnin (100 hevosen voiman) höyryveturia kuljetti puuta Nuorttijoen suunnalla liki itärajaa. Veturi kulki 30–50 kilometriä päivässä tieuraa pitkin ja kuljetti kerrallaan 400–600 tukkia Kemijoen varteen. Veturi projekti päättyi osin maailmansodan takia.

Metsänhoitaja Sandberg lopetti myös metsätömiesten juopottelun savotoilla, mikä oli eräänlainen ensiaskel sosiaalisesti kestävään metsätalouteen.

Vuonna 1944 saksalaiset haittasivat Lapin puunkuljetuksia ja matkailua muun muassa siltoja tuhoamalla ja Pallastunturin hotellin räjäyttämällä. Raskaissa alueluovutuksissa silloinen

Neuvostoliitto sai Lapista 1,3 miljoonaa metsähehtaaria.

Nykyään Lapissa on metsätalousmaata tunturituomien 9,1 miljoonaa hehtaaria, josta valtio omistaa 6,3 miljoonaa hehtaaria. Lapin olot ovat ankarat metsien kasvulle ja uudistamiselle, joskin vahvaa vuotuista ilmastovaihtelua ilmenee.

Aikanaan suojametsälaki turvasi pohjoisen metsiä ja metsänrajaa. Nykyinen metsälaki sisältää nämä asiat.

Vielä 1950-luvulla puuston keskitilavuus oli Lapissa 45 kuutiometriä hehtaarilla ja vuotuinen hehtaari keskitilavuus kuutio.

Tohtori Gustaf Sirén aktivoi paksusammalkuusikoiden uudistamisen männiköiksi. Vajaatuottoisiin metsiin ilmestyivät myös Osaran alueet Metsähallituksen pääjohtajan N.A. Osaran mukaan. Jopa yli 20 000 hehtaarin hakkuuaukko oli Pudasjärven kunnan

Puuta Lapissa riittää, mikäli perusmetsänhoitoa ei unohdeta.

pohjoisosassa.

Valtakunnan metsien inventointitulosten (VM 11) mukaan 2010-luvun alussa Lapissa metsämaan puuston keskitilavuus oli 70 kuutiota hehtaarilla. Vertailun vuoksi se oli Etelä-Pohjanmaalla 110 kuutiota. Puuston keskimääräiset vuosikasvut olivat vastaavasti 2,0 ja 4,8 kuutiota hehtaari.

Lapissa metsäntutkimuksella on ollut tärkeä rooli alueen metsätalouden vahvistamisessa. Metsäntutkimuslaitoksen Rovaniemen tutkimusasema (nykyinen Luke) sivupisteineen on tutkinut ansiokkaasti metsänuudistamista, metsäraja-

kysymyksiä, monikäyttöä ja ilmastomuutosta.

Ennen Metla hallitsi luonnon- ja kansallispuistoja, jotka nykyisin kuuluvat Metsähallituksen hallintaan.

Vuonna 2014 edesmennyt professori Eljas Pohtila oli aikanaan muun muassa Rovaniemen tutkimusaseman johtaja, Lapin piirimetsälautakunnan päämetsänhoitaja, Metsätehon toimitusjohtaja ja lopulta Metlan ylivohtaja. Eljas Pohtila lähensi tutkimusta ja käytäntöä ansiokkaasti.

Saamelaiden olojen ja porotalouden edellytysten turvaaminen sekä metsien monikäytön ekonomia ovat omat erityiskysymyksensä.

Professori Olli Saastamoinen kertoi maiseman optioarvon käsitteestä, jonka mukaan saksalaiselle tai helsinkiläiselle riittää, jotta Lapissa on suojeltuja metsämaisemia, vaikkei siellä koskaan kävisikään.

Osalle ympäristöväestä ei ole helppoa myöntää, jotta metsänhoitajat perustivat ensimmäisiä suojelualueitamme.

Vuoden 2008 lopussa Metlan mukaan suojeltujen ja rajoitetun käytön metsä- ja kitumaiden osuus oli Lapissa yli 30 prosenttia ja Etelä-Pohjanmaalla neljä prosenttia. Lapissa on puhtaita kalavesiä, hyviä mustikkamaita ja hilla-soita.

Ilmaston lämmetessä puuston kasvuolot paranevat Lapissa. Ilmastonmuutos voi tuoda tullessaan kuitenkin myrskyjä ja nopeita säävaihteluita. Hyönteis- ja sienituhot voivat yleistyä myrskyjen jälkeen.

Puuta siis Lapissa riittää, mikäli perusmetsänhoitoa ei unohdeta. Uudet tehdasinvestoinnit toisivat Lappiin lisää kantorahatuloja ja aluetaloushyötyjä muut metsien käyttömuodot ja kestävä kehitys huomioiden. Esillä on ollut muun muassa Kemijärven ja

Kemin seutujen biojalostamot.

Julkisen puurakentamisen ja puuenergian käytön kasvu toisivat lisää elinvoimaa Lappiin. Julkisuudessa esitetty Jäämeren rata vahvistaisi myös pohjoisen Suomen metsäsektoria yhdessä paikallis- ja metsäautoteiden kanssa.

Lapin metsien kasvun ihme arktisissa oloissa on tutkimuksen ja käytännön vankan yhteistyön tulos.

Mikäli alueen eri elinkeinot toimivat hyvässä yhteistyössä ja uudet tehdasinvestoinnit toteutuvat, puun kysynnän kasvu nostanee Lapin kantohintoja. Tällöin maaseutu ja Lapin kansa pääsevät nykyistä paremmille osingoille monitavoitteisen metsäbiotalouden markkinoilla.

Risto Lauhanen

MMT, dosentti
SeAMK
Ruoka-yksikkö